

An investigation of Generation Y from the perspective of social gender roles

Y Kuşağının toplumsal cinsiyet rolleri perspektifinden incelenmesi

Gönül Konakay¹

Nurcan Günce²

Arzu Yüce Morkoyunlu³

Faik Çelik⁴

Abstract

The fact that people born in a certain time period exhibited similar behaviors, values and attitudes as a result of being exposed to the same sociological, technological and economic events caused the fertility of the concept of generation. Generation Y consists of individuals born between 1980-2000. The aim of this study is to investigate the effects of gender stereotypes of Y generation university students on career choice. Mahmure Gökçen and Ayşenur Büyükgöze-Kavas's K The Role of Gender in the Choice of Gender Scale Seçim (MSTCRÖ) was used in the study. As a result of the factor analysis, a total of 17 items came in two dimensions. The resulting factor dimensions have been named as traditional judgments and egalitarian judgments in the choice of profession. T-test was used to determine whether there is a difference in gender variables of Y generation students. The students have studied the department, income status, whether they are present in the working life or not by ANOVA technique.

Keywords: Generation Concept, Generation Y, Gender, Job Selection.

[\(Extended English summary is at the end of this document\)](#)

Özet

Belirli zaman aralığında doğan kişilerin aynı sosyolojik, teknolojik ve ekonomik olayların etkileşimlerine maruz kalmaları sonucunda benzer davranış, değer ve tutumlar sergilemeleri kuşak kavramının oluşmasını sağlamıştır. Y kuşağı 1980-2000 yılları arasında doğan bireylerden oluşmaktadır. Bu çalışmanın amacı, Y kuşağı üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine yönelik yargıların meslek seçimindeki etkisini incelemektir. Mahmure Gökçen ve Ayşenur Büyükgöze Kavas tarafından geliştirilen “Meslek Seçiminde Toplumsal Cinsiyetin Rolü Ölçeği” (MSTCRÖ) çalışmada kullanılmıştır. Yapılan faktör analizi sonucunda toplam 17 maddeden oluşan ölçek iki boyutta çıkmıştır. Çıkan faktör boyutları meslek seçiminde geleneksel yargılar ve eşitlikçi yargılar olarak isimlendirilmiştir. Y kuşağı öğrencilerin cinsiyet değişkenlerinde farklılık olup olmadığı t-testi ile incelenmiştir. Öğrencilerin okudukları bölüm, gelir durumları, anne ve babanın çalışma hayatında var olup olmadıkları ANOVA ile incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kuşak Kavramı, Y Kuşağı, Toplumsal Cinsiyet, Meslek Seçimi.

¹ Assoc. Prof. Dr., Kocaeli University, konakay@hotmail.com

² Lecturer, Kocaeli University, nurcan.gunce@kocaeli.edu.tr

³ Assoc. Prof. Dr., Kocaeli University, arzu.yuce@kocaeli.edu.tr

⁴ Prof. Dr. Kocaeli University, cfaik@hotmail.com

GİRİŞ

Kuşak kelimesi yıllar boyunca yayınlanan bilimsel çalışmalarda çeşitli şekillerde tanımlanmıştır. Ortalama yirmi beş-otuz yıllık yaş gruplarını oluşturan bireyler kümesi olarak tanımlamalar yapılmakta, nesil, kuşak ve jenerasyon kelimeleri ile toplumbilim terimleri sözlüğünde ifade edilmektedir (Adıgüzel ve diğ., 2014:169). Türk Dil Kurumu “kuşak” kelimesini, “yaklaşık olarak aynı yıllarda doğmuş, aynı çağın şartlarını, dolayısıyla birbirine benzer sıkıntıları, kaderleri paylaşmış, benzer ödevlerle yükümlü olmuş kişilerin topluluğu” olarak tanımlamaktadır. Bir başka tanıma göre ise kuşak; kamusal, sosyal ve ekonomik olaylar gibi çeşitli kritik faktörlerden etkilenmiş, beraber aynı zamanı geçiren, doğum yılları birbirine yakın ve aynı deneyimleri paylaşan bir grup insan topluluğudur. Psikolojik açıdan yapılan bir tanıma göre ise kuşaklar; bir araya kümelenmiş yaş gruplarındaki bireylerin, kişilik gelişimlerinde meydana gelen değişim evrelerinin yansıması ve ortak deneyimleri paylaşma olarak tanımlanmıştır (Bakırtaş ve diğ., 2016:1).

Alman sosyolog Karl Mannheim’a kuşak tanımında biyolojik faktörlerin etkisinin dışında sosyal faktörlerin de kapsamlı olarak ele alınmasını savunmakta, “*kuşak konumu - generation location*”, “*gerçeklik olarak kuşak – generation as actuality*” ve “*kuşak birimi – generation unit*” olarak adlandırılan üç önemli kavram analiz edilmeden yapılan kuşak tanımlamasında, kuşağın sadece biyolojik özelliği ile sınırlı kalacağını belirtmiştir. *Kuşak konumu*; bireylerin aynı sosyolojik ve tarihsel platformda doğmalarını ve gelişim yıllarında benzer deneyimleri yaşamalarını ifade etmektedir. Ancak kuşak konumu tek başına yeterli olmadığı için, üyeler arasında somut yakınlığı (aynı çağın koşullarına sahip olan, birbirine benzer sıkıntıları, yazgıları yaşamış, benzer sorumluluklarla yükümlü olma) vurgulayan *gerçeklik olarak kuşak* kavramına da yer vermek gerekmektedir. Öte yandan gerçek kuşak içerisinde ortak deneyimleri farklı biçimlerde geliştirenler ise, *kuşak birimlerini* oluştururlar. Kuşak birimleri karşıt fikirleri olan alt gruplardır (Dereli, Toruntay, 2015:3).

Kuşak kavramı genel olarak; Büyük Değişim kuşağı, Umut kuşağı, Buhran kuşağı, Büyük Bebek Patlaması kuşağı, X kuşağı, Y kuşağı ve Z kuşağı olarak sınıflandırma tanımlamaları yapılmıştır. Bu sınıflandırmada farklı özellikli kuşakların, aynı zamanda birlikte yaşam sürdürmeleri, kendilerine has kültürel olguları ve kolektif bilinç paylaşımlarıyla, başta iletişim olmak üzere pek çok sorun ve çatışmaları beraberinde getirmektedir (Adıgüzel ve diğ., 2014: 166- 182).

Zhang ve Bonk (2010), 20. Yüzyılın başından itibaren kuşakları aşağıdaki tarihlere göre:

- 1946 yılından daha önce doğanlar; Sessiz veya Olgun kuşak,
- 1946-1964 (veya 1961) yılları arası doğanlar Bebek Patlaması (Baby Boomer) kuşağı,
- 1965-1981 veya 1961-1980 yılları arası doğmuş olanlar X kuşağı,
- 1980 veya 1982 yıllarından sonra doğan kuşağı ise Milenyum kuşağı, Y kuşağı veya İnternet kuşağı olarak adlandırmıştır (Zhang,& ve Bonk, 2010: 76-92).

Sessiz Kuşak (1900-1945)

Bu kuşakta doğan insanlar II. Dünya Savaşı çıktığı yıllarda savaşa katılmayacak kadar yaşı küçük olan insanlardan oluşmaktadır ama bu insanlar aynı zamanda savaşın acısını en fazla çekmiş insanlardır (Levickaite,2010:171). Bu kuşağın kültürel öğeleri içinde geniş aileler, yerel sosyal gruplar ve yoğun komşuluk ilişkileri yer almaktadır. Toplumun temel değerleri ise otoriteye saygı, sadakat, çok çalışma ve toplumsal değerlere adanmışlıktır. Yaşam felsefeleri yaşamak için çalışmaktır (Gilbaugh,2010:4).

Sessiz kuşağın mensuplarının teknolojiden uzak büyümelerine karşın, teknolojiyi kullanmaya istekli ve meylli oldukları ve teknolojiyi kullanabildikleri gözlemlenmektedir (Delahoyde, 2009: 33).

Bebek Patlaması (Baby Boomers, 1946-1964)

İsmi, İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra bebek doğumundaki artıştan alan Baby Boomers (BB) kuşağında, 19 yıl boyunca ABD’de her 17 dakikada bir çocuk dünyaya gelmiştir. Ayrıca aynı dönemde tıptaki gelişmelerden dolayı bebek ölüm oranı da düşmüştür (Baran, 2014: 7). II. Dünya Savaşı’ndan 1964 yılına kadar doğan insanları kapsayan bir dönem olarak bu kuşakta doğan bireyler, sayıları çok

fazla olmaları sebebiyle toplumu yeniden tasarlayan kuşak olarak nitelendirilmektedir (Levickaite, 2010: 173).

X kuşağı

Tıpkı diğer kuşaklarda olduğu gibi doğum tarihleri birçok kaynağa göre değişmekle birlikte ilgili yazında genel olarak X kuşağının 1960 ve 1980' li yıllar arasında doğduğu bilinmektedir. Patlama kuşağının gölgesi altında büyüyen bu kuşak:” Görünmez Kuşak “(Generation Invisible/GI) ya da “Kayıp Kuşak ” (Generation Lost) ve “Gölge kuşak ” (Shadow Generation) olarak da adlandırılabilir. X kuşağı döneminde öne çıkan olaylar: Petrol krizi ekonomik sarsıntılar ve sağ –sol çatışmasıdır. X kuşağı ilk anne-babası çalışan çocuklardır. Bu nedenle bu kuşak “anahtar çocuklar ” (latch-key children) olarak da bilinmektedir. Bu kuşak ebeveynleri çalıştığı için hem kendilerine hem de kardeşlerine bakmak zorunda kalmakla birlikte, ebeveynlerin boşanma oranlarının yüksek olduğu bir kuşağı temsil etmektedir. Bu durum X kuşağının evliliğe bakışının olumsuz olmasına, daha geç evlenmesine ve daha az çocuğa sahip olmalarına neden olmuştur. X kuşağı oldukça eğitilmiş bir kuşaktır. X kuşağının hareketlerini yönlendiren faktörler: Kültürel ikonlar tarafından uğradıkları hayal kırıklıkları, internet ile ilgili süregelen kaygılar ve onların görünürde olan sonsuz basitleştirme yetenekleri akıcı ve zengin aktiviteleri ve son olarak günlük hayatlarında geliştirdikleri ilişkilerdir (Konakay, 2018:20).

Y Kuşağı

Y kuşağı; “ Milenyum Nesli “ olarak adlandırılan ve yaklaşık 1980-1999 yılları arasında doğmuş, bir bölümü BABY BOOMERS denilen kuşağın, diğer bölümü de X kuşağının çocuklarını kapsayan kuşaktır. Bu kuşak, İnternet Kuşağı olarak da ifade edilmektedir. Her kuşak, ortaya çıktığı dönemlerde yaşanan toplumsal ve küresel gelişmelerden etkilenmekte ve bunun etkisi altında yaşamaktadır. Y kuşağı da 1980 sonrası dönemde yaşanan gelişmelerden etkilenmiştir (Bakırtaş ve diğerleri.2016:8).

Z Kuşağı

Türkiye’de 2000’den sonra doğanlardan oluşan kuşak aynı zamanda ‘Kristal Nesil’ olarak da adlandırılmaktadır. Uzmanların ‘derin duygusal’ sıfatıyla nitelendirdiği bu kuşak, Türkiye’nin %17’sini oluşturmaktadır. Bu yüzden kuşağın dönem aralığı henüz tamamlanmadığı için nüfus artış oranına göre bu kuşaktakilerin sayısı değişiklik göstermesi beklenmektedir (Adıgüzel ve diğ., 2014:174).

TOPLUMSAL CİNSİYET KAVRAMI

Toplumsal cinsiyet biyolojik cinsiyetten farklı olarak kültür ile şekillenen, değişken ve sosyal yapının sonucu olarak kendini gösteren bir kavramdır. Giddens toplumsal cinsiyetin dişilik ve erillik kavramlarıyla bağıntılı, değişken ve sosyal yapı içinde bireyin biyolojik olarak oluşan cinsiyetinin bir sonucu olarak görülmemesi gereken bir kavram olduğunu vurgulamaktadır (Giddens, 2008: 505). Toplumu oluşturan bireylerin cinsiyet farklılıkları, rolleri, çoğunluğu oluşturabilme güçleri bireysel cinsiyetin yanı sıra toplumsal cinsiyet algısından etkilenir (Öngen, Aytaç, 2013:2).

Toplumsal cinsiyet kavramının içinde toplumda yetişen kadın ve erkekte beklenenler, birbirleri arasındaki eşit olmayan güç ilişkileri, işe giriş ve terfilerdeki adaletsizlikler, ev içinde veya dışındaki cinsiyete dayandırılmış iş paylaşımları gibi toplumsal olguları ifade eden ve bu ifadelerin nesilden nesile aktarımının gerçekleştiği sistematik oluşumlardır.

Kadın ve erkeğin fiziksel farklılıklarını ortaya koyan ve evrensel niteliği olan genetik faktörler cinsiyet farklılıkları ifade edilirken biyolojik olarak adlandırılır. Toplumsal cinsiyet kavramında ise kadın ve erkeğe içeriği kültürel olarak belirlenmiş değişkenlik arz eden rollerin oluşturduğu farklılıklardan söz edilir (Bilton vd., 1987: 148; Busse vd., 2003: 231).

ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Bu çalışmanın amacı, Y kuşağı üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine yönelik yargıların meslek seçimindeki etkisini incelemektir. Mahmure Gökçen ve Aysenur Büyükgöze Kavas tarafından geliştirilen “Meslek Seçiminde Toplumsal Cinsiyetin Rolü Ölçeği” (MSTCRÖ) çalışmada kullanılmıştır. Yapılan faktör analizi sonucunda toplam 17 maddeden oluşan ölçek iki boyutta çıkmıştır. Çıkan faktör boyutları meslek seçiminde geleneksel yargılar ve eşitlikçi yargılar olarak isimlendirilmiştir. Y kuşağı öğrencilerin cinsiyet değişkenlerinde farklılık olup olmadığı t-testi ile incelenmiştir. Öğrencilerin okudukları bölüm, gelir durumları, anne ve babanın çalışma hayatında var olup olmadıkları ANOVA ile incelenmiştir.

Araştırma Hipotezleri

Araştırmanın amacı etrafında oluşturulan hipotezler aşağıdaki gibidir:

H₁: Y kuşağı öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerine yönelik geleneksellik boyutu ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı farklılıklar vardır.

H₂: Y kuşağı öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerine yönelik eşitlikçilik boyutu ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı farklılıklar vardır.

H₃: Y kuşağı öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerine yönelik geleneksellik boyutu ile annenin çalışan olması değişkeni arasında anlamlı farklılıklar vardır.

H₄: Y kuşağı öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerine yönelik eşitlikçilik boyutu ile annenin çalışan olması değişkeni arasında anlamlı farklılıklar vardır.

H₅: Y kuşağı öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerine yönelik geleneksellik boyutu ile aile gelir değişkeni arasında anlamlı farklılıklar vardır.

H₆: Y kuşağı öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerine yönelik eşitlikçilik boyutu ile aile gelir değişkeni arasında anlamlı farklılıklar vardır.

H₇: Y kuşağı öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerine yönelik geleneksellik boyutu ile bölüm tercihleri değişkeni arasında anlamlı farklılıklar vardır.

H₈: Y kuşağı öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerine yönelik eşitlikçilik boyutu ile bölüm tercihleri değişkeni arasında anlamlı farklılıklar vardır.

Araştırma Sonuçları

Y kuşağı üniversite öğrencilerinin demografik analizi

Tablo 1: Y Kuşağı Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyet Analizi

Cinsiyet	N	%
Kadın	220	49,8
Erkek	222	50,2
Toplam	442	100,0

Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin, % 49,8'i kadın, % 50,2'si erkektir. Kız öğrencilerin erkek öğrencilerle eşit düzeyde olması araştırma sonuçları açısından önem arz etmektedir.

Tablo 2: Y Kuşağı Üniversite Öğrencilerinin Yaş Dağılımı Analizi

Yaş	N	%
18-20 yaş	224	50,7
21-23 yaş	190	43,0
24 yaş ve üzeri	28	6,3
Toplam	442	100,0

Üniversite öğrencilerinin % 50,7'si 18-20 yaş aralığında, %43'ü (21-23) yaş aralığında, % 6,3'ü ise 24 yaş ve üzeridir.

Tablo 3: Y Kuşağı Üniversite Öğrencilerinin Bölüm Dağılımı Analizi

Bölüm	N	%
Muhasebe ve Vergi Uygulamaları	115	26,0
İşletme Yönetimi	81	18,3
Dış Ticaret	188	42,5
Özel Güvenlik	58	13,1
Toplam	442	100,0

Üniversite öğrencilerinin %26'sı Muhasebe ve Vergi Uygulamaları, %18, 3'ü İşletme Yönetimi bölümündendir. Y Kuşağı üniversite öğrencilerinin en çok olduğu bölüm %42, 5 ile Dış Ticaret bölümüdür. En az öğrenciye sahip olan bölüm %13, 1 ile Özel Güvenlik bölümüdür.

Tablo 4: Y Kuşağı Üniversite Öğrencilerinin Aile Gelir Durumları

Aile Gelir Durumu	N	%
"1000 tl veya daha az"	181	41,0
"1000 tl –2499 tl"	131	29,6
"2500 tl –4999 tl"	91	20,6
"5000 tl- 7499 tl"	29	6,6
"7500 tl ve daha fazla"	9	2,0
Toplam	441	99,8

Üniversite öğrencilerinin aile gelir durumları ise %41'i 1000TL ve altı, %29,6'sı 1001-2499TL arası, %20,6'sı 2500-4999TL arası, %6,6'sı 5000-7499TL arası, % 2'si 7500ve üzeri gelire sahiptir. Araştırma gurubunun % 41'nin 1000 TL altında gelirinin olması maddi yetersizliğin oldukça yüksek olduğunun bir göstergesidir.

Tablo 5: Y Kuşağı Üniversite Öğrencilerinin Anne Çalışma Durumu Analizi

Cinsiyet	N	%
Çalışıyor	104	23,5
Çalışmıyor	338	76,5
Toplam	442	100,0

Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin, % 23, 5'inin annesi çalışıyor, % 76, 5'inin ise annesi çalışmamaktadır.

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.	,885
Bartlett's Test of Approx. Chi-Square Sphericity	2,831E3
df	136
Sig.	,000

Şekil 1: KMO and Bartlett's Test

Y kuşağının meslek seçiminde toplumsal cinsiyet rolleri ölçeğinin (Kaiser-Meyer-Olkin) KMO değeri, 885'dir. KMO değeri 0 ile 1 arasında değişir ve bu değer 1'e yakın olması değişkenlerin birbirlerini mükemmel bir şekilde, hatasız tahmin edebileceğini gösterir (Durmuş ve diğ, 2011: 80).

Elde edilen bu değer değişkenlerin faktör analizine uygunluğunun mükemmel seviyede olduğunu göstergesidir. "Meslek Seçiminde Toplumsal Cinsiyetin Rolü: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması"ndan elde edilen sorularının Cronbach's Alpha değeri, 750'dir (Gökçen, Büyükgöze-Kavas, 2018: 57).

Tablo 6: Y Kuşağının Meslek Seçiminde Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Faktör Analiz

FAKTÖR İSMİ	İFADELER	Faktör Ağırlığı	Faktör Açıklayıcılığı
GELENEKSELİK	12. Yöneticilik erkekler için daha uygundur.	,796	31,853
	15. Yüksek statülü meslekler erkekler için daha uygundur.	,752	
	10. Bir kadın iş yerine gitmeden evinde çalışarak para kazanabileceği meslekleri tercih etmelidir	,751	
	5. Rekabetin yoğun yaşandığı meslekleri erkeklerin tercih etmesi daha uygundur.	,745	
	11. Temizlik hizmetlerini içeren meslekler kadınlar için daha uygundur.	,738	
	9. Kadınlar duygusal olduklarından rekabetçi meslekleri tercih etmemelidirler.	,722	
	13. Kadınların yarım günlük işlerde çalışmaları daha uygundur.	,713	
	6. Sürekli araç kullanmayı gerektiren meslekler kadınlar için uygun değildir.	,684	
	1. Teknolojik bilgi ve beceri gerektiren meslekler erkekler için daha uygundur.	,601	
	3. Çalışma alanı çocuk olan meslekler kadınlar için daha uygundur.	,599	
EŞİTLİKÇİLİK	8. Mesleğin statüsü meslek seçiminde kadın ve erkek için eşit öneme sahiptir.	,652	17,346
	7. Aile ve iş yaşamının uyumu kadın ve erkek için eşit derecede önemlidir.	,616	
	14. Meslekler cinsiyetlere uygunlukları açısından farklılaşmaz.	,574	
	2. Bir kişinin cinsiyeti onun meslek seçiminde belirleyici olmamalıdır.	,542	
	4. İş hayatı kadın ve erkek için eşit öneme sahiptir	,519	
	16. Meslekler kadın ya da erkek mesleği olarak sınıflandırılmamalıdır.	,493	
	17. Seçmeyi düşündüğüm meslek, toplum tarafından benim cinsiyetime uygun görülmesi de, eğer istiyorsam, o mesleği tercih ederim.	,436	
	TOPLAM		49,198

Tablo 6'ya göre Y Kuşağının Meslek Seçiminde Toplumsal Cinsiyet Rollerini ölçen anket sorularının açıklayıcılığı % 49,198'olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 7: Y Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Gelenekselcilik Faktör Boyutunun Ortalamalarının Analizi

Sorular	N	X	s.s.
1. Teknolojik bilgi ve beceri gerektiren meslekler erkekler için daha uygundur.	438	2,6073	1,44973
3. Çalışma alanı çocuk olan meslekler kadınlar için daha uygundur.	442	2,8937	1,39647
5. Rekabetin yoğun yaşandığı meslekleri erkeklerin tercih etmesi daha uygundur.	440	2,5114	1,41739
6. Sürekli araç kullanmayı gerektiren meslekler kadınlar için uygun değildir.	440	2,5455	1,47345
9. Kadınlar duygusal olduklarından rekabetçi meslekleri tercih etmemelidirler.	436	2,4977	1,44238
10. Bir kadın iş yerine gitmeden evinde çalışarak para kazanabileceği meslekleri tercih etmelidir	442	2,3235	1,40999
11. Temizlik hizmetlerini içeren meslekler kadınlar için daha uygundur.	442	2,3394	1,38758
12. Yöneticilik erkekler için daha uygundur.	442	2,3959	1,46285
13. Kadınların yarım günlük işlerde çalışmaları daha uygundur.	442	2,5543	1,47634
15. Yüksek statülü meslekler erkekler için daha uygundur.	442	2,3462	1,40943

Tablo 7'ye göre Y Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Gelenekselcilik Faktör Boyutunun Ortalamalarının Analizinde en çok katıldıkları ifadenin 3 soru "Çalışma alanı çocuk olan meslekler kadınlar için daha uygundur." (Xort.=2,89) ve en az katıldıkları ifadenin ise 10 soru "Bir kadın iş yerine gitmeden evinde çalışarak para kazanabileceği meslekleri tercih etmelidir." (Xort.=2,32) olduğu belirlenmiştir.

Tablo 8: Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Eşitlikçilik Faktör Boyutunun Ortalamalarının Analizi

Sorular	N	X	s.s.
2 .Bir kişinin cinsiyeti onun meslek seçiminde belirleyici olmamalıdır	440	3,8159	1,38663
4 .İş hayatı kadın ve erkek için eşit öneme sahiptir	440	4,0795	1,23375
7. Aile ve iş yaşamının uyumu kadın ve erkek için eşit derecede önemlidir.	440	4,1795	1,13829
8. Mesleğin statüsü meslek seçiminde kadın ve erkek için eşit öneme sahiptir.	440	4,1159	1,09158
14. Meslekler cinsiyetlere uygunlukları açısından farklılaşmaz.	442	3,7511	1,37736
16. Meslekler kadın ya da erkek mesleği olarak sınıflandırılmamalıdır.	442	3,8439	1,42716
17. Seçmeyi düşündüğüm meslek, toplum tarafından benim cinsiyetime uygun görülme de, eğer istiyorsam, o mesleği tercih ederim.	442	4,1154	1,27163

Tablo 8'e göre Y Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Eşitlikçilik Faktör Boyutunun Ortalamalarının Analizinde en çok katıldıkları ifadenin 7. Soru "Aile ve iş yaşamının uyumu kadın ve erkek için eşit derecede önemlidir." (Xort. =4,18) ve en az katıldıkları ifadenin ise 14. Soru "Meslekler cinsiyetlere uygunlukları açısından farklılaşmaz" (Xort. =3,75) olduğu belirlenmiştir.

Tablo 9: Y Kuşağı Öğrencilerinin Cinsiyet Değişkeni Açısından Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Meslek Seçiminde Geleneksellik Faktörünün Farklılaşması

	Cinsiyet	N	Ort.	s.s.	t	p
Geleneksellik	Kadın	216	2,0796	,95262	8.745	,000
	Erkek	216	2,8940	,98269		

Tablo 9'a göre, Y Kuşağı Öğrencilerinin Cinsiyet Değişkeni Açısından Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Meslek Seçiminde Geleneksellik Faktörünün t-testi sonuçları; $F=,286$, $P=0,000$, $P=(0,000)<0,05$ olduğu için geleneksellik cinsiyete göre farklılık gösterir. Erkek öğrencilerin ortalamaları kadın öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Y Kuşağı Öğrencilerinin Cinsiyet Değişkeni Açısından Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Meslek Seçiminde Geleneksellik Faktörünün ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı farklılık olduğu için H_1 hipotezi KABUL edilmiştir.

Tablo 10: Y Kuşağı Öğrencilerinin Cinsiyet Değişkeni Açısından Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Meslek Seçiminde Eşitlikçilik Faktörünün Farklılaşması

	Cinsiyet	N	Ort.	s.s.	t	p
Eşitlikçilik	Kadın	216	4,1733	,83392	4,895	,000
	Erkek	216	3,7995	,75521		

Tablo 10'a göre, Y Kuşağı Öğrencilerinin Cinsiyet Değişkeni Açısından Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Meslek Seçiminde Eşitlikçilik Faktörünün t-testi sonuçları; $F=2,516$, $P=0,000$, $P=(0,000)<0,05$ olduğu için eşitlikçilik cinsiyete göre farklılık gösterir. Kadın öğrencilerin ortalamaları erkek öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Y Kuşağı Öğrencilerinin Cinsiyet Değişkeni Açısından Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Meslek Seçiminde Eşitlikçilik Faktörü ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı farklılık olduğu için H_2 hipotezi KABUL edilmiştir.

Tablo 11: Y Kuşağı Öğrencilerinin Annenin Çalışıyor Olması Değişkeni Açısından Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Meslek Seçiminde Eşitlikçilik Faktörünün Farklılaşması

	Anne Çalışması	N	Ort.	s.s.	t	p
Eşitlikçilik	Evet	100	4,1214	,82012	1,893	,060
	Hayır	334	3,9448	,81180		

Tablo 11'e göre, Y Kuşağı Öğrencilerinin Annenin çalışıyor olması değişkeni Açısından Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Meslek Seçiminde Eşitlikçilik Faktörünün t-testi sonuçları; $F=0,50$, $P=0,060$, $P=(0,060)>0,05$ olduğu için eşitlikçilik faktörü annenin çalışmasına göre göre farklılık göstermediği için H_3 hipotezi RED edilmiştir.

Tablo 12: Y Kuşağı Öğrencilerinin Annenin Çalışıyor Olması Değişkeni Açısından Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Meslek Seçiminde Geleneksellik Faktörünün Farklılaşması

	Anne Çalışan	N	Ort.	s.s.	t	p
Geleneksellik	Evet	102	2,3176	1,11199	-1,869	,075
	Hayır	330	2,5391	1,02499		

Tablo 12'ye göre, Y Kuşağı Öğrencilerinin Annenin çalışıyor olması değişkeni Açısından Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Meslek Seçiminde Geleneksellik Faktörünün t-testi sonuçları; $F=1,866$, $P=0,075$, $P=(0,075)>0,05$ olduğu için geleneksellik faktörü annenin çalışmasına göre göre farklılık göstermediği için H_4 hipotezi RED edilmiştir.

Y kuşağı öğrencilerinin aylık gelir gruplarına göre geleneksellik faktörü açısından F değeri 1,566 ve buna karşılık gelen p değeri 0,05 den küçük olduğu için ($p=,000 < 0,05$) Tek yönlü varyans analizi yapabilmek için gerekli ön koşul sağlanamamıştır. Aylık gelir geleneksellik faktörü açısından farklılık göstermez. Bu durumda H_5 hipotezi RED edilmiştir.

Y kuşağı öğrencilerinin aylık gelir gruplarına göre eşitlikçilik faktörü açısından F değeri 1,450 ve buna karşılık gelen p değeri 0,05 den küçük olduğu için ($p=,000 < 0,05$) Tek yönlü varyans analizi yapabilmek için gerekli ön koşul sağlanamamıştır. Aylık gelir eşitlik faktörü açısından farklılık göstermez. Bu durumda H_6 hipotezi RED edilmiştir.

Y kuşağı öğrencilerinin aylık gelir gruplarına göre gelenekselcilik faktörü açısından f değeri 2,216 ve buna karşılık gelen p değeri 0,05 den küçük olduğu için ($p=,000 < 0,05$) Tek yönlü varyans analizi yapabilmek için gerekli ön koşul sağlanamamıştır. Aylık gelir gelenekselcilik faktörü açısından farklılık göstermez. Bu durumda H_7 hipotezi RED edilmiştir.

Y kuşağı öğrencilerinin bölümlerine göre eşitlikçilik faktörü açısından F değeri 2,297 ve buna karşılık gelen p değeri 0,05 den küçük olduğu için ($p=,005 < 0,05$) Tek yönlü varyans analizi yapabilmek için gerekli ön koşul sağlanamamıştır. Aylık gelir eşitlik faktörü açısından farklılık göstermez. Bu durumda H_8 hipotezi RED edilmiştir.

SONUÇ

Toplumda bireylerin cinsiyetlerine yönelik olarak oluşturdukları ve toplum tarafından ve toplumdaki kültürel değerlerle onaylanan rolleri benimsemeleri sonucunda toplumsal cinsiyet rolleri şekillenir. Toplumsal cinsiyet rolleri kültürel değerler ile farklılık kazanmaktadır.

Kültürel değerler ve toplumdaki eğitim seviyesindeki farklılıklar toplumsal cinsiyet rollerinin değişimine ivme kazandıracaktır. Bu çalışmanın amacı, Y kuşağı üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine yönelik yargıların meslek seçimindeki etkisini incelemektir. Yapılan Anova testinde farklı bölümlerde okuyan öğrencilerin toplumsal cinsiyet rolleri ile meslek seçimleri arasında farklılık bulunamamıştır.

Vefikuluçay ve arkadaşlarının 2007 yılında yapmış oldukları toplumsal cinsiyet rollerini ölçmeye yönelik Kafkas Üniversitesi lisans son sınıf 236 öğrenci üzerinde yapılan çalışma sonucu çalışmamızı destekler niteliktedir. Araştırmaya katılan öğrenciler ile çalışma yaşamı, toplumsal yaşam ve aile yaşamı ile ilgili toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tüm görüşleri incelendiğinde, erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha geleneksel bir bakış açısına sahip oldukları göze çarpmaktadır. Ancak evlilik yaşamı ile ilgili önermeleri değerlendirdiğimizde; kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha geleneksel bir bakış açısına sahip oldukları görülmektedir (Vefikuluçay ve diğerleri, 2007:36). Çalışmamızda da erkek öğrencilerin toplumsal cinsiyet rolleri geleneksel bakış açısına sahip çıkmıştır. Toplumsal cinsiyet rollerinde kız öğrenciler erkek öğrencilere göre daha yüksek eşitlikçi toplumsal cinsiyet rollerine sahiptirler.

Güzel'in 2016 yılında 184 sağlık yüksekokulu öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rolleri tutumlarını değerlendirdiği çalışmasında cinsiyet, kardeş sayısı, doğum yeri ve baba çalışma durumuna göre farklılıklar tespit edilmiştir (Güzel, 2016: 1). Güzel'in çalışmasında cinsiyet tutumlarında kadın ve erkek öğrenciler toplumsal cinsiyet rolleri açısından eşitlikçi bakış açısına sahip çıkmıştır. Çalışmamızda kız ve erkek öğrencilerin farklı tutum sergilemesi örneklem gruplarındaki farklılıklardan kaynaklanmaktadır. Farklı sektörler için farklılıkların tespit edildiği araştırma grupları oluşturulabilir.

Aytaç ve Öngen (2013) "Toplumsal Cinsiyet Rolüne İlişkin Üniversite Öğrencilerinin Tutumları ve Yaşam Değerleri" adlı çalışmada 324 üniversite öğrencisinin cinsiyetlerine göre ölçek ortalamalarına bakıldığında kız ve erkek öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin farklı tutum içinde oldukları, kızların erkeklere nazaran daha eşitlikçi tutum ve rollere sahip oldukları, erkeklerin daha geleneksel cinsiyet rollerine sahip oldukları anlaşılmıştır. Bu sonuç benzer çalışmalarda da dikkati çekmektedir (Baykal, 1988; Kalaycı vd., 2012; Temel, 1991; Seçgin vd., 2011; Girginer, 1994; Çelebi, 1997). Annenin iş durumunun yani çalışıyor ya da çalışmıyor olmalarının öğrencilerin toplumsal cinsiyet rolleri tutumunu etkilediği araştırmada tespit edilmiştir.

Çalışmamızda Aytaç ve Öngen'in araştırma sonuçları cinsiyet değişkenine göre benzerlik gösterirken annenin çalışıyor olması ya da olmamasına karşı benzerlik göstermemiştir.

Üniversite eğitimi sırasında özellikle toplumsal cinsiyet dersi müfredata konularak öğrencilere verilmelidir. Geleneksel yapı ve özellikle erkek öğrencilerin gelenekselci toplumsal cinsiyete bakış açıları sempozyum ve panellerde tartışılarak toplumsal cinsiyete yönelik tutumlar ve farkındalıkların oluşması sağlanacaktır.

Araştırmanın sadece Kocaeli Üniversitesi Hereke Ömer İsmet Uzunyol Meslek Yüksek Okulu öğrencileri üzerinde yapılması araştırmanın kısıtlılığını oluşturmaktadır. Y Kuşağının Meslek Seçiminde Toplumsal Cinsiyet Rollerinin farklılığı bulunan ölçek ile test edilmiştir. Ölçeğin diğer çalışmalar ile olan tutarlılığı ve güvenilirliğinin yüksek çıkması diğer yapılacak olan çalışmalar için öngörü kazandırmıştır. Çalışmada sadece cinsiyet değişkeni üzerinde anlamlı ilişki çıkmıştır. Yapılan Anova testlerinde gelir, bölüm tercihleri ile ilgili bir ilişki bulunmamıştır. Bu çalışmanın diğer kuşaklarla yapılması, kuşakların toplumsal cinsiyet rolüne bakış açılarında bir değişiklik olup olmadığını ortaya koyması açısından diğer araştırmacılara önerilir.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, O. (2014). “Kuşakların Değişen Yüzü ve Y Kuşağı ile Ostaya Çıkan Yeni Çalışma Tarzı: Mobil Yakalılar”, **Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 1 (19), 165-182.
- Bakırtaş H., Divanoğlu S.U., Akkaş C. (2016). **Y kuşağı, Farkı Ne? Neyi, Niçin, Nasıl Alır ya da Aldırır?** Ekin Yayınevi, Bursa.
- Baran M. (2014). “Y Kuşağının Zorunlu Askerlik Hizmetinden Beklentilerinin Analizi”, Harp Akademileri Stratejik Araştırmalar Enstitüsü Savunma Kaynakları Yönetimi Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Bilton, T., Bonnet, K., Jones P., Sheard K., Stanworth M. & Webster A. (1987). **Introductory Sociology**, Second Edition, The Macmillan Press, London.
- Busse, M. & Spielmann, C. (2003). “Gender Discrimination And The International Division Of Labour”, **Hamburg Institute Of International Economics Discussion**, Paper: 245, Hamburg.
- Delahoyde, T.M. (2009).Generational Differences in Baccalaurate Nursing, A Dissertation Submitted by Theresa Delahoyde, MSN, RN to College of Saint Mary in Partial Fulfillment of The Requirement for The Degree of Doctor in Education with an Emphasis on Health Professions Education This Dissertation Has Been Accepted for The Faculty of College of Saint Mary.
- Dereli B., Tolunay H. (2015). “Örgütlerde Kuşakların İş Değerleri, Motivasyon Ve Mentorluk Kavramlarına Dayalı Yönetimi”, **İstanbul Ticaret Üniversitesi, Tartışma Metinleri**, Wps No, 03.
- Durmuş B., Yurtkoru E.S., Çinko M. (2011). **Sosyal Bilimlerde SPSS'le Veri Analizi**, 4.Baskı, Beta Yayınları, İstanbul.
- Giddens, A. (2008). Sosyoloji, İstanbul, Kırmızı Yayınları.
- Gilbaugh, P. (2009). “Supervision of Intergenerational Dynamics” *University of Iowa School of Social Work – National Resource Center for Family Centered Practice “Committed to Excellence Through Supervision,”*, 4-6.
- Gökçen M., Büyükgöze-Kavas A. (2018) “Meslek Seçiminde Toplumsal Cinsiyetin Rolü: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması” **Kariyer Psikolojik Danışmanlığı Dergisi**, 1(1), 48-67.
- Gülhan N. (2010). “Toplumsal cinsiyet ve din”. E-Şarkiyat İlmî Araştırmalar Dergisi 2010; IV: 58-80. 2 .
- Güzel A. (2016). “Öğrencilerin Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutumları Ve İlişkili Faktörler” **Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi**, 5(4): 1-11.
- Konakay G. (2018). **Y Kuşağı Girişimcilik Eğilimleri**, Umuttepe Yayınları, Kocaeli.
- Levickaite R. (2010). “Generations X Y Z: How Social Networks Form The Concept Of The World Without Borders The Case Of Lithuania” **Limes**,Vol: 3, No: 2,170-183.
- Öngen B., Serpil A. (2013). Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumları ve Yaşam Değerleri İlişkisi /, Sosyoloji Konferansları No: 48 (2013-2

Vefikuluçay D., Zeyneloğlu S, Eroğlu K., Taşkın L. (2007). “Kafkas Üniversitesi Son Sınıf Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Bakış Açıları” **Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi** (2007) 26–38,

Zhang K. & Bonk C. J. (2010). Generational learners ve e-learning Technologies. Handbook of research on practices and outcomes in e-learning: issues and trends. **USA: IGI-Global**, 76-92.

Extended English Summary

The fact that people born in a certain time period exhibited similar behaviors, values and attitudes as a result of being exposed to the same sociological, technological and economic events caused the fertility of the concept of generation. Generation Y consists of individuals born between 1980-2000.

German sociologist Karl Manheim defends the comprehensive definition of social factors in addition to the influence of biological factors in the definition of generations, namely the location “generation location,” “generation as actuality” and kuşak and generation “unit generation”. In the definition of the generation without analyzing the concept, the generation stated that the generation would be limited only by the biological character of the generation. It is necessary to include the concept of generation as the reality that emphasizes the conditions of the age, experienced similar problems, fates and being obliged with similar responsibilities. Developers in different ways form generation units, which are subgroups with opposing ideas.

Belt concept in general; Classification definitions have been made as Big Change generation, Hope generation, Depression generation, Big Baby Burst generation, X generation, Y generation and Z generation. In this classification, living together with different special generations at the same time, with their unique cultural phenomena and sharing of collective consciousness, brings many problems and conflicts, especially communication.

Zhang and Bonk (2010), generations from the beginning of the 20th century according to the following dates:

- those born before 1946; Silent or Mature generation,
- Baby Boomer generation born between 1946-1964 (or 1961),
- those who were born between 1965-1981 or 1961-1980, generation X,
- The generation that was born after 1980 or 1982 called the Millennium generation, the Y generation or the Internet generation.

People born in the silent generation II. World War is made up of people who are too young to participate in the war, but these people are also the people who suffered the war the most . The cultural elements of this generation include extended families, local social groups and intense neighborhood relations. The core values of society are respect for authority, loyalty, hard work and dedication to social values. Their philosophy of life is to work to live .

Baby Boomers (BB) generation, named after the increase in infant birth after World War II. II. They were individuals born in this generation as a period involving people born from World War II until 1964. Because they are too many, it is considered as a generation that redesigns society.

Generation X is known to have been born between the 1960s and 1980s. This generation, which grows under the shadow of the explosion belt, can also be called Generation Generation Invisible / GI ya or Lost Generation Lost ve and 'Shadow Generation ve.

Generation Y; The so-called “Millennium Generation , which was born between 1980 and 1999, is a generation that includes the children of the generation called baby boomers and the children of generation X. This generation is also referred to as the Internet Generation. Each generation is influenced by the social and global developments experienced in the times it emerged and lives under this influence. Generation Y was also affected by developments in the post-1980 period.

Z consists of the generation born after 2000 in Turkey and this generation 'Crystal Generation' is also called. Experts 'deeply emotional' as a characterization that this generation constitutes 17% of Turkey. Therefore, since the period period of the generation has not yet been completed, the number of these generation is expected to vary according to the population growth rate.

In this study, the effect of the judgments on gender roles of Y generation university students on the choice of profession was examined.

Gender roles are formed as a result of the adoption of the roles created by individuals in the society towards their gender and approved by the society and cultural values in the society. Gender roles are differentiated by cultural values. Differences in cultural values and educational level in society will accelerate the change of gender roles.

Gender is a concept which is shaped by culture and differentiates from biological sex and which manifests itself as a result of variable and social structure. Giddens emphasizes that gender is a concept that is not related to the concepts of femininity and masculinity, and should not be seen as a result of the biologically formed gender of the individual. Gender differences, roles and the power of forming the majority of individuals constituting society are influenced by gender perception as well as individual gender.

The difference of gender roles in generation selection of Y generation was tested with 'The Role of Gender in Occupational Choice Scale'. The consistency of the scale with other studies and its high reliability provided predictions for other studies. Only a significant relationship was found on the gender variable in the study. In the Anova tests, there was no relationship between income and department preferences. Conducting this study with other generations is recommended to other researchers in order to reveal whether there is a change in the generations' perspective on gender role.

When gender roles of generation Y students were examined in terms of gender variable, it was found in the study that female students were more egalitarian in choosing a profession than male students.

When gender roles of generation Y students were examined in terms of gender variable, it was found in the study that male students were more traditionalist than female students in career choice.

During university education, especially gender courses should be included in the curriculum and given to students. The traditional structure and especially the male students' perceptions of traditionalist gender should be discussed in symposiums and panels to create gender attitudes and awareness.